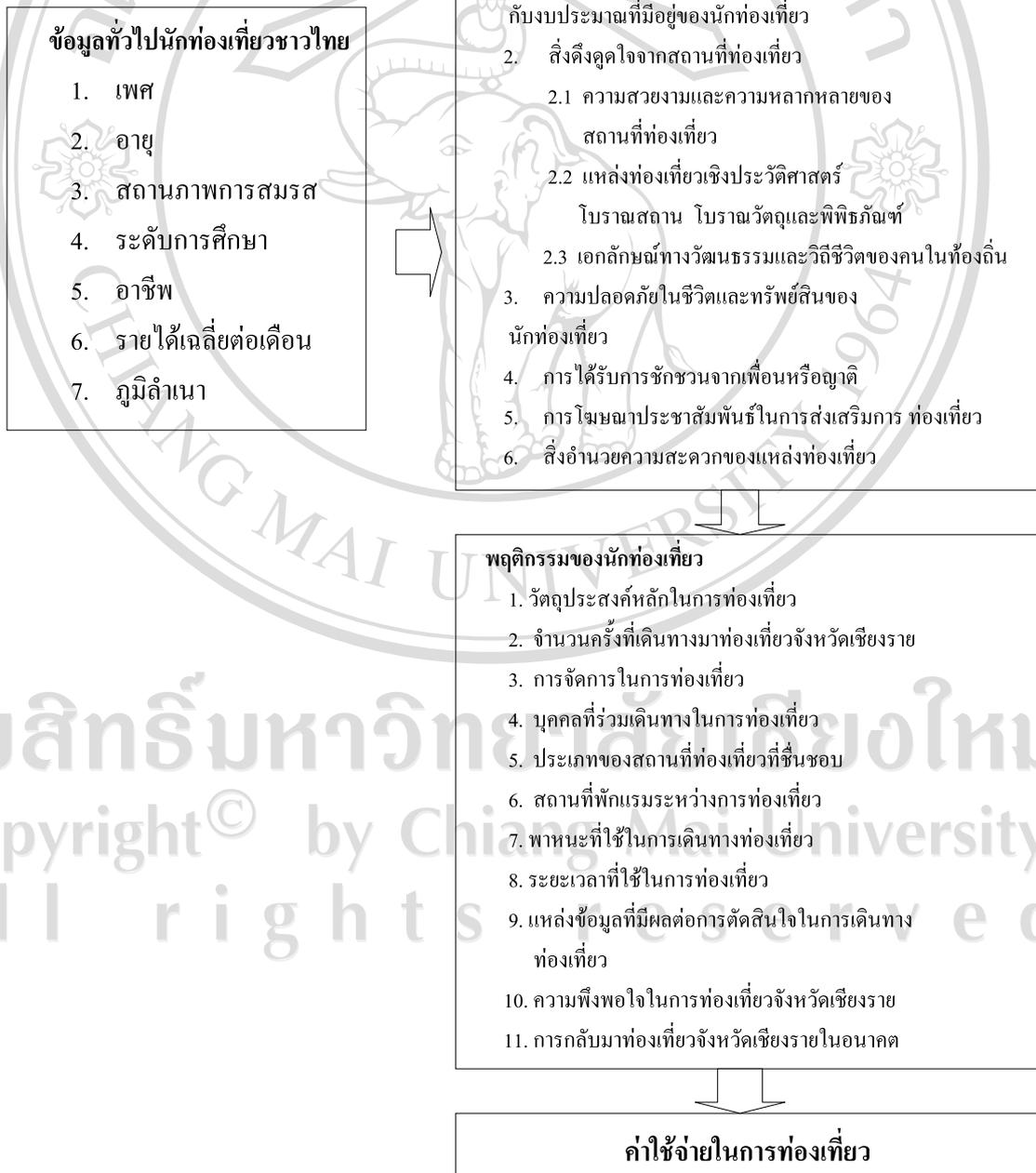

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้ คือ

3.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

รูปที่ 3.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

จากกรอบแนวคิดที่แสดงข้างต้นสามารถอธิบายรายละเอียดของจังหวัดเชียงรายได้ดังนี้
คือ

1) ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวสอดคล้องเหมาะสมกับงบประมาณที่มีอยู่ของนักท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายนั้นมีความสมเหตุสมผลเหมาะสมและแน่นอนไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้า บริการ ของที่ระลึก ที่พักและค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกระดับการใช้จ่ายที่สอดคล้องเหมาะสมกับงบประมาณและรายได้ที่มีอยู่ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

2) สิ่งดึงดูดใจจากสถานที่ท่องเที่ยว ประกอบด้วยความสวยงาม ความหลากหลาย ของสถานที่ท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุและพิพิธภัณฑ์ สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมีความสวยงามและหลากหลายไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่นำมาเยือนมากมาย อาทิ น้ำตก ภูเขา ทะเลหมอกทุ่งดอกบัวตอง ดอกซากุระ บ่อน้ำร้อน ฯลฯ รวมถึงแหล่งท่องเที่ยว โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ แหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากที่จะเดินทางมาเที่ยวชม

3) เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เชียงรายเป็นจังหวัดที่มีกลุ่มชนหลายชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาวไทใหญ่ ไทลื้อ อาข่า มูเซอ กะเหรี่ยง จีนฮ่อ เข่า ม้ง วิถีชีวิตประเพณีดั้งเดิมของทุกชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงราย ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษา ศาสนา นับเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของจังหวัดเชียงรายที่จะสร้างความประทับใจให้แก่ นักท่องเที่ยวที่ได้มาสัมผัส

4) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว นับว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในการที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายซึ่งทางจังหวัดมีหน่วยงานราชการที่ควบคุมและกำกับดูแลด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยวโดยตรง ได้แก่ สถานีตำรวจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว โดยมีหน้าที่สำคัญในการ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สืบสวนจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว รวมไปถึงอำนวยความสะดวก และดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ นักท่องเที่ยวซึ่งนักท่องเที่ยวจะอุ่นใจได้ว่าการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายนั้นนักท่องเที่ยวจะได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

5) การได้รับการชักชวนจากเพื่อนหรือญาติ เมื่อนักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายเกิดความประทับใจยอมกลับมาเที่ยวซ้ำอีกและเมื่อมีการพูดปากต่อปาก เกี่ยวกับ

ประสบการณ์ประทับใจที่ได้มาท่องเที่ยวโดยมีการชักชวนเพื่อนหรือญาติซึ่งมีความสนิทสนมย่อมมีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

6) การโฆษณาประชาสัมพันธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว การโฆษณาประชาสัมพันธ์ของจังหวัดเชียงรายอย่างต่อเนื่องรวมทั้งสื่อออนไลน์ซึ่งทางจังหวัดจัดทำเว็บไซต์สำหรับให้ข้อมูลการท่องเที่ยวและยังจัดให้มีการประชาสัมพันธ์งานเทศกาลต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น เทศกาลดอกไม้บาน งานประเพณีปอยหลวง ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นแรงกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวต้องการที่จะมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

7) สิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านที่พัก ด้านการคมนาคม ด้านระบบสื่อสาร และโทรคมนาคม เป็นต้น ทางจังหวัดมีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นห้องพักที่มีให้เลือกมากมายและหลากหลาย การเดินทางที่สะดวกมีรถโดยสารอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ มีสนามบินนานาชาติเชียงราย และยังมีบริษัทนำเที่ยวไว้บริการอีกด้วย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายในปี พ.ศ. 2550 จำนวน 1,135,659 คน เหตุที่ต้องใช้ประชากรเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2550 เนื่องจากข้อมูลสถิติการท่องเที่ยวปีล่าสุดคือปี พ.ศ. 2550 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้กำหนดจำนวนตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane (1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยที่ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยรวมในที่มีนักท่องเที่ยวชาวไทยในปีพ.ศ. 2550 เท่ากับ 1,135,659 คน (ตารางที่ 1.2)

e คือ ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ในที่นี้กำหนดให้เท่ากับ 0.05

สามารถคำนวณหาจำนวนตัวอย่าง ได้ดังนี้

$$n = \frac{1,135,659}{1 + 1,135,659(0.05)^2}$$

$$n = 399.86$$

ในที่นี้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย ส่วนการสุ่มตัวอย่างนั้น ก็จะทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดเชียงราย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา

3.4 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา จะทำการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการใช้แบบสอบถาม สอบถามนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากบทความทางวิชาการ การค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสารสนเทศออนไลน์จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และหน่วยงานต่างๆ ของจังหวัดเชียงราย ที่ได้ทำการศึกษาไว้ เช่น ทฤษฎีเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด และข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยว ระยะเวลาการพำนัก และค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงรายได้จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

3.5 วิธีการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวไทย ประกอบไปด้วย 6 ปัจจัย คือ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวสอดคล้องเหมาะสมกับงบประมาณที่มีอยู่ของนักท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดใจจากสถานที่ท่องเที่ยวประกอบไปด้วย 1)ความสวยงาม และความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว 2)แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และพิพิธภัณฑ์ เอกถัณฑ์ทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว การได้รับการชักชวนจากเพื่อนหรือญาติ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้การวัดระดับปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ตามวิธี Likert scale โดยแบ่งการวัดเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับความมีผล

ระดับคะแนน

มีผลมาก 3

มีผลปานกลาง 2

มีผลน้อย 1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของระดับคะแนน ดังนี้คือ

คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.00 มีผลอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.67 - 2.33 มีผลอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.66 มีผลอยู่ในระดับน้อย

ส่วนที่ 2 การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายซึ่งประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ สถานที่พักค้างคืน พาหนะที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ และร้อยละ

ส่วนที่ 3 การศึกษาค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย โดยใช้การวิเคราะห์แบบจำแนกหมู่ (Multiple Classification Analysis : MCA) ในการพยากรณ์ค่าใช้จ่ายต่างๆ ของนักท่องเที่ยวที่มีคุณลักษณะต่างๆ ประกอบด้วย 7 ตัวแปร คือ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนา เหตุผลที่กำหนดค่าใช้จ่ายรวมของนักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้ง 7 ประเภทเนื่องจากในผลการศึกษาของ อัญชลี นัสสาสาร (2548) พบว่า ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในการกำหนดค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ได้แก่ รายได้ เพศ อายุ และอาชีพ ซึ่งปัจจัยทั้ง 7 ตัวนี้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ส่วนตัวแปรภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว จากผลการศึกษาของอักรพงศ์ และคณะ (2549) พบว่าตัวแปรภูมิภาคที่พำนักเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงเลือกใช้ตัวแปรทั้ง 7 ตัวในการวิเคราะห์ว่ามีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวอย่างไร

จากวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวสามารถกำหนดแบบจำลองที่ใช้โดยกำหนดให้ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและภูมิลำเนา ของนักท่องเที่ยวเป็นตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรตามได้แก่ ค่าใช้จ่ายรวมของนักท่องเที่ยวแบบจำลองของการศึกษามีดังนี้ คือ

$$C_i = \alpha + \sum_{j=1}^J b_j Y_{ji} + \sum_{k=1}^K c_k SEX_{ki} + \sum_{l=1}^L d_l AGE_{li} + \sum_{m=1}^M e_m STATUS_{mi} + \sum_{n=1}^N f_n EDU_{ni} + \sum_{o=1}^N g_o JOB_{oi} + \sum_{p=1}^N h_p INCOME_{pi} + \sum_{q=1}^N i_q REGION_{qi} + e_i \dots \dots \dots (1)$$

- โดยที่ C_i คือ ค่าใช้จ่ายรวมของนักท่องเที่ยวของตัวอย่างที่ i (บาทต่อคนต่อวัน)
- α คือ ค่าคงที่
- $b_j, c_k, d_l, o_m, f_n, g_o, h_p, i_q$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรตาม
- Y_{ji} คือ ตัวแปรหุ่นของรายได้ต่อเดือนของกลุ่มที่ j ของตัวอย่างที่ i
- SEX_{ki} คือ ตัวแปรหุ่นของเพศของกลุ่มที่ k ของตัวอย่างที่ i
- AGE_{li} คือ ตัวแปรหุ่นของอายุของกลุ่มที่ l ของตัวอย่างที่ i
- $STATUS_{mi}$ คือ ตัวแปรหุ่นของสถานภาพการสมรสของกลุ่มที่ m ของตัวอย่างที่ i
- EDU_{ni} คือ ตัวแปรหุ่นของระดับการศึกษาของกลุ่มที่ n ของตัวอย่างที่ i
- JOB_{oi} คือ ตัวแปรหุ่นของอาชีพของกลุ่มที่ o ของตัวอย่างที่ i
- $INCOME_{pi}$ คือ ตัวแปรหุ่นของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มที่ p ของตัวอย่างที่ i
- $REGION_{qi}$ คือ ตัวแปรหุ่นของภูมิภาคของกลุ่มที่ q ของตัวอย่างที่ i
- e_i คือ error of estimate

เหตุผลที่กำหนดให้ α เป็นค่าคงที่เนื่องจากว่าผลรวมของแต่ละชุด (classification) ของแต่ละตัวอย่าง (observation) จะเท่ากับหนึ่ง ตัวอย่างเช่น ผู้ตอบคนหนึ่ง คือ observation หนึ่ง ถ้าคนนั้นเป็นสมาชิกของกลุ่มใดแล้วจะเป็นสมาชิกของกลุ่มอื่นในชุด (classification) เดียวกันไม่ได้ สมมติว่า X_{1j} เป็นเพศของผู้ตอบแบบสอบถามถ้าผู้ตอบเป็นชายก็จะเป็นหญิงอีกไม่ได้ เช่น ให้ตัวแปร X_{1i} มีค่าเป็นหนึ่งถ้าผู้ตอบเป็นเพศชายและ X_{2i} มีค่าเป็นหนึ่งถ้าผู้ตอบเป็นเพศหญิง ในกรณีนี้ผู้ตอบคนหนึ่งเป็นเพศชาย $X_{1j} = 1, X_{2j} = 0$ ดังนั้น $\sum_{j=1}^2 X_{ji} = 1 + 0 = 1$ อย่างไรก็ตามเงื่อนไขดังกล่าวอาจทำให้เกิด perfect linear multiple correlation ขึ้นวิธีแก้ไขปัญหาคือเป็นที่นิยมได้แก่ การกำหนดให้ค่า α เป็นค่าคงที่ เช่น มีค่าเท่ากับ 0 เป็นต้น